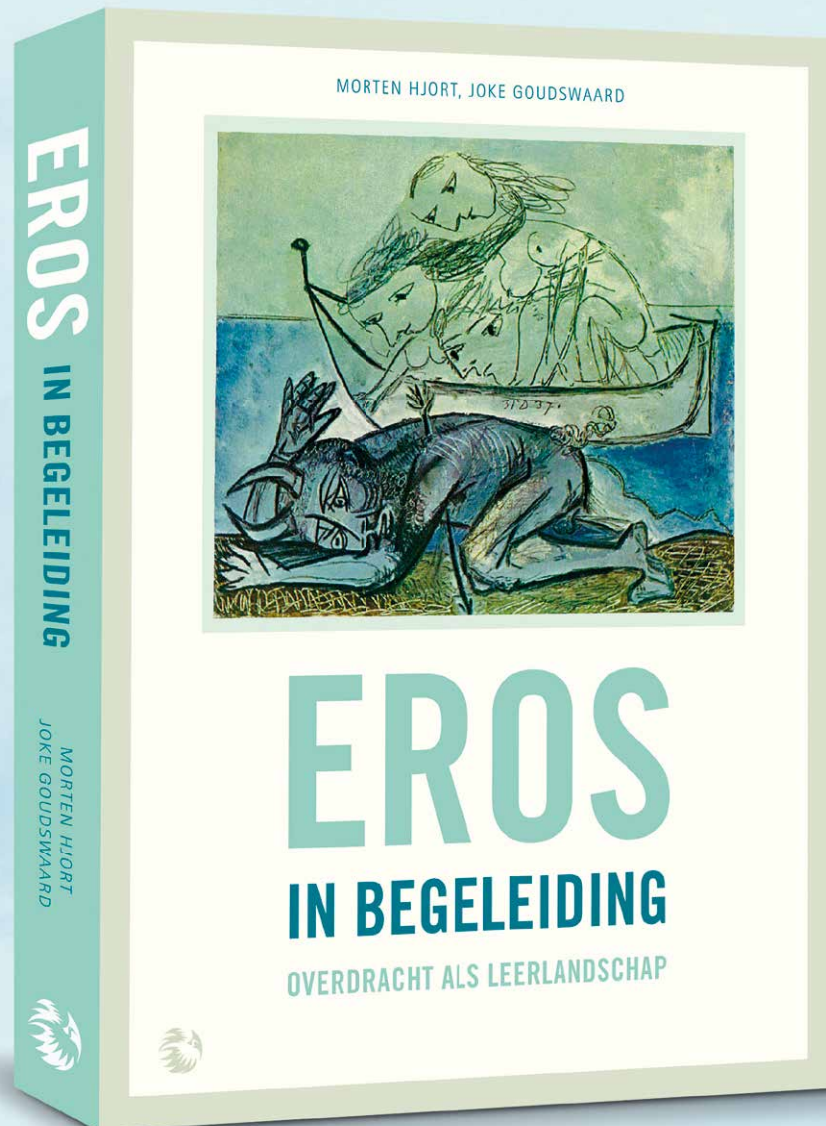

EEN NIEUW BOEK VAN PHOENIX OPLEIDINGEN

DOOR MORTEN HJORT EN JOKE GOUDSWAARD

Eros en overdracht, een leerlandschap

JOKE GOUDSWAARD EN MORTEN HJORT

Feestelijk: ons nieuwe boek *Eros in begeleiding, overdracht als leerlandschap* staat sinds dit voorjaar op de kaart, een uitgave van Phoenix Opleidingen. Het was inspirerend en een hele kunst om de vele aspecten van dit boeiende werkveld op papier te krijgen. Onze ervaring met de Masterclass Eros – inmiddels alweer zeven edities – was een belangrijke bouwsteen op deze tocht. Het zal niet minder uitdagend zijn om in het najaar met cursisten de balans te vinden in het werken met de vuurgloed van liefdesenergie en de koele begrenzing van het leerlandschap.

Een belangrijk element op de route is je er als therapeut of trainer bewust van te zijn vanaf welke plek je antwoord geeft op de vraag van de ander. Dat maakt alles uit voor het vervolg van de reis. In beginsel gaat het telkens over aansluiten bij waar iemand is, zicht krijgen op de pijnpunten en blokkades en zo'n ruimte creëren dat er een nieuw perspectief in het leren ontstaat.

Waar Eros, openlijk of verborgen, meedoet in het begeleidingscontact, vraagt het iets extra's om koers te houden. Wezenlijk is om serieus te nemen dat zich in het hier en nu van de ontmoeting voortdurend essentiële ervaringen en patronen van vroeger herhalen. Aan dat parallelproces ben je beiden onderhevig. Datgene waarin je elkaar aanraakt in de onderlaag is tegelijkertijd de sleutel in het omgaan met overdracht en tegenoverdracht.

Een hulpbron in dit proces is de onuitputtelijke ruimte van het onbewuste, waar mythen, verhalen, kunst en muziek van zich doen horen.

Deze ruimte waarin het archetypische en het persoonlijke samenkomen benut je als spiegel voor de ander en voor jezelf!

Kunstenaar is ze. In haar atelier maakt ze grote sculpturen. Passie en bestaansgrond. Ze staat klaar om aan te pakken, ook nu in de supervisie. Daarachter de kwetsbare vraag: schade in de relatie. Kort noemt ze de naamloze exen. Zo open als ze zich tot brons en graniet verhoudt, zo wapent ze zich hier. 'Gebroken seksualiteit' beluister ik. Aandachtig gaan we hen langs. 'Veilig thuis', de eerste; 'vuurgloed en lust', de tweede; en de derde: 'wat ben je mooi!' Nu nog de liefde voor zichzelf. Dan wordt zij het beeld. Met mijn hand als loodlijn verkent ze lippen, hart en bekken.

**Hechting als bouwsteen,
intimiteit als medicijn**

Waar liefde in de basis deel uit maakt van de ontmoeting, staat er iets belangrijks op het spel: het vertrouwen van beide kanten dat veiligheid en groei samen optrekken. Begeleider en cliënt of cursist staan wel op een andere plek;

dit geeft houvast in de ordening en het heeft iets verwarrens. Het is een vorm van nabijheid die in de kern berust op *verticale intimiteit*. In haar boek *Het intieme uur* beschrijft Susan Baur eerlijk wat een klus en verantwoordelijkheid het is om hier recht aan te doen. Elke tijd kent een andere opgave.

Ieder begeleidingstraject begint met de verwachting 'jij zult alles voor mij zijn, ik heb er recht op eindelijk aangeraakt, gezien en gehoord te worden in wie ik ben'. Oude liefdespijn of ouderverraad vertalen zich richting jou, dikwijls verhuld door een volwassen masker. Op de leerlijn ben je reisgezel bij overgave en autonomie – eerst vooral gids, later meer getuige. Bij welke fase voel je je als professional het meeste thuis? Dat dit meer dan eens gekoppeld is aan je persoonlijke geschiedenis, geeft ook direct toegang tot waar de ander staat. Wederkerigheid via eigen voorbeelden werkt vaak als medicijn. Jij, als *wounded healer*, begrijpt van binnenuit waar iemand mee te kampen heeft én wat nodig is om zicht te houden op de horizon. Dat wat verloren ging of gemist werd, is de inspiratiebron voor het verlangen.

God, Sinterklaas en redder mogen zijn, voor wie is dat niet aantrekkelijk? Natuurlijk doet dit gegeven mee in de overdracht. In de opleiding is meer dan duidelijk dat aandacht voor

pleegkinderen de trainsters specialiteit is, zwervers en boeven vangen die van haar collega-trainer. In de fase van de put staat zij als een rots. Geluk is een geboorterecht, net als oog houden op de horizon. Ze mikt op zingeving, zelfs in het pijngebied van de hechting. Minpuntje: haar subtiele minachting wanneer iemand blijft steken in de klacht.

Kijk hoe hij als trainer steeds de tijd neemt om de pijn in de roos te schieten. Als geen ander herkent hij de achterkant van macht: verloren intimiteit. Herstel van de relatie, daar zet hij op in. Bange hazen daarentegen horen bij zijn achilleshiel. Avontuur en leren gaan samen.

In het nagesprek houden ze elkaar scherp op de echo van toen in het nu. Liefdesoverdracht houdt wakker en maakt bescheiden!

De reis van held en heldin: onderweg met Odysseus en zeven Griekse godinnen

We zijn zondermeer schatplichtig aan Joseph Campbell, die de rode draad ontdekte in alle mythen en verhalen: de reis van de held(in). Beginnend met verwachting en onschuld, de roep om op weg te gaan; via struikelingen en dwaalwegen en de wanhoop van de put inzicht en wijsheid verwervend. Dan de opdracht om de schat van het geleerde thuis te brengen. Met integratie en heelheid als belofte. In de masterclass Eros is de held Odysseus voor ons een inspirerend rolmodel. Het vrouwelijke perspectief werd ruim belicht door Maureen Murdock, Jean Bolen en Clarissa Pinkola Estés. Zeven Griekse godinnen zijn hier ankerpunten op de leerlijn: Demeter, Penelope, Afrodite, Athena, Artemis, Hera en Hestia.

Als liefde het antwoord is, kunt u dan de vraag misschien nog een keer stellen?

Kees van Kooten en Wim de Bie

Al zijn we in deze tijd niet letterlijk meer omgeven door hun witmarmere standbeelden of inwijdingstempels, op de laag van de ziel doen ze nog altijd mee. Het krachtenveld van Eros kan niet zonder dit metaforische perspectief in de begeleiding.

In hun samenspel benutten beide trainers bewust een aantal archetypen om taal te vinden in het overdrachtsproces. Natuurlijk, het heeft even tijd gekost om hun diversiteit in de vingers te krijgen, intussen is het een schat. Elke godin spreekt een eigen liefdestaal en vervult een andere taak op de leerlijn. Op de plek van begeleider onderzoek je wie je onmogelijk kunt weerstaan of bij wie je al snel in de valkuil tegenoverdracht belandt. Het grootse moederhart van Demeter, Persephone's jonge meisjesonschuld of de tinteling van Afrodites verleidingsenergie doen mee in het contact. Net als de trotse vadersdochter Athena met de gave van het koele verstand. De vrije natuur van Artemis, beschermd door scherpe pijlen, Hera en haar trouw in de relatie. Tot slot de stille Hestia, zo thuis in de grote ruimte. Wat is je antwoord op hun appèl?

De avonturen van Odysseus zijn een effectieve invalshoek om de mannelijke leerlijn te verhelleren. Hoe vaak gaat hij wel niet voor de bijl onderweg – en wint hij uiteindelijk regie van binnenuit tegenover de verleidingen van de buitenwereld. 'De lokroep van de Sirenen leren weerstaan' wordt een code in de begeleiding, die de ander

intuïtief verstaat. Eigen voorbeelden over worstelingen met autonomie van jouw kant zijn een welkome aanvulling op het leren. Wederkerigheid telt.

Verleiding op de kaart, vrij bewegen op de grens

De taal van Eros in het begeleidingscontact doorzien vraagt het onderkennen van jong geleerde patronen achter volwassen gedrag. Huidhonger en betekenis-honger liggen dicht bij elkaar. Wat is het verhaal achter een verleidingsactie, een zich herhalend liefdesbang of het schijnbare houvast van een betonnen muur en hoe vertaalt zich dit in jullie relatie? In de levenslessen over liefde en verraad doen al dan niet bewuste boodschappen over sekse en gender mee.

Vrij bewegen in het thuisland van je sekse of geardeerdheid vergroot je kans als begeleider om zo op de deur van het spiegelland te kloppen dat je toegang krijgt. Geground zijn in het eigene en hiervan genieten draagt bij aan een ontmoeting op de grens.

In het werk met de vrouwelijke leerlijn voel je je ook als man thuis om een nieuwe godin op de kaart te zetten. Als vrouw benut je de jouw vertrouwde energie om de trekkracht van vrouwen op de mannelijke leerlijn ervaarbaar te maken.

Indianenfeestje. Hij klaagt dat de seks in hem vaak slaapt. De eerste steen naar zijn vrouw werpen gaat niet langer op.

Alleen, het woestijngevoel in hemzelf vermindert niet. 'Ga eens terug in de tijd dat je je lijf met alles erop en eraan wel voelde.' Hij kijkt de trainster wazig aan. Met haar stem verleidt ze hem om af te dalen naar een jaar of zes. Dan wordt hij wakker, alsof hij in één tel tot leven komt. 'Het is zomer en ik sta in de tuin in mijn pyjamabroek, de zon schijnt. Ik verstopt me tussen de struiken, super trots op mijn verentooi en de pijn en boog in mijn handen. Ik kan de hele wereld aan.'

Ethiek op de werkvloer: oog in oog met macht

Samen mens zijn in het Eroslandschap biedt een werkvloer waar herhaling en herkansing elkaar kunnen kruisen. Als begeleider sta je meer en meer stil bij de kracht en betekenis van de verticaliteit in de relatie. Voor de ander is dit nauw verbonden met ouder-kind-ervaringen van ooit. Dit heeft onmiskenbaar zijn weerslag op jullie contact. Jouw taak is het inschatten van de impact van je aanwezigheid, taal en interventies op de verticale lijn. De juiste dosis permissie op zowel nabijheid als zinderende woede geeft iemand de kans zich anders te verhouden tot gezonde macht. Bescherming, herstel van heilige ruimte en autonomie zijn de pijlers in het contact.

Koning en koningin aan zet: over gender, animus en anima

Het perspectief van animus en anima is een fijnmazig instrument om het appèl van cliënten en cursisten en de uitwerking op jou te doorzien. Jung heeft dit in zijn therapie en literatuur diepgaand uitgewerkt. Het vrouwelijke en het mannelijke zielendeel in jezelf verbinden ziet hij als bestemming van de mens. Insluiten wat je in eerste instantie vreemd is, leidt tot heelheid en integratie. Met name in relaties komen

de strubbelingen en weerstand tegen dit proces aan de oppervlakte. Misskende schaduwpatronen uiten zich in projecties naar je geliefde. Dit voelt als natuurlijk en eigen. De overdracht tussen partners is een betekenisvol hulpmiddel om de code in het relatiecontract te kraken.

In de teleurstelling over hun mannenliefde staat hun beider koningschap op het spel. De strijd uit zich in overgevoeligheid voor voor wie dit het ergste is. 'Deze verwickeling in drama helpt jullie Eros om zeep. Hier, pak het zwaard en vecht het open uit.' Zo ontmantelt de begeleider het spiegelgevecht van hun anima. Zijn eerlijkheid en vertrouwen in de animus klaart de lucht.

Bijzonder en ontroerend dat het thema diversiteit in gender zo raakt aan de ontwikkelingsweg van animus en anima. Het existentiële verlangen om in lijf en ziel te mogen zijn wie je bent en dit in vrijheid te leven is hier nauw mee verbonden: persoonlijk, relationeel en maatschappelijk. Een van de speerpunten in de overdracht is het dilemma rond gewoon en bijzonder zijn. Hoe je als begeleider antwoord geeft op de veelkleurigheid in Eros is ook voor jou een vraag op identiteitsniveau. Boodschappen uit je systeem van herkomst doen hier zeker in mee.

De weg in het labyrint, leermeester en leerling

Begeleiden vraagt in jezelf aanwezig zijn en van daaruit met dienende interventies naar buiten komen. Een dans tussen de vrouwelijke naar binnen georiënteerde en de mannelijke naar buiten gerichte energie. Zo spiegel je mensen in hun belemmerende of blokkerende patronen en nodig je uit tot een nieuwe stap.

Het leven wordt voorwaarts geleefd en kan pas achterwaarts begrepen worden. Op deze lange leerlijn besef je dat je én de weg weet én op vele momenten de moed moet hebben om blind te lopen. Hierin ben je leermeester en leerling tegelijk. Je toevertrouwen aan jouw binnen en buiten is een driestemmig lied van vallen, opstaan en het vieren van de cirkelende paden van het labyrint. De metaforische ruimte geeft je toegang tot de archetypische beelden van alle tijd, om ze toe te passen op je eigen casuïstiek: een vrije herkansing voor het innerlijk kind in de volwassene van nu.

Getroffen door het mythische beeld van het labyrint durft de cursiste de visualisatie aan. Zij als vrouw gaat de grot in om het monster te doden. Het verwonde meisje in zichzelf krijgt zo de kans zich te wreken op de roof van haar onschuld. De bijl in haar hand doorklieft met trefzekere haal het lijf van de Minotaurus. In tranen herademt ze. Met de daad op haar gezicht, bloedspatten en een verrassend vitale energie komt ze tevoorschijn. Bevrijd van de oneigenlijke schaamte over vroeger. Die glans neemt ze mee de wereld in, persoonlijk en professioneel. 🌀

**GA JE MEE
VERDWALEN**

**IK
WEET DE WEG**

Loeje
0801 8A Amber